

'14-'20 geweest was, misschien ook heeft hij Tinsley laten raadplegen (deze overleed in '42). Eind '40-begin '41 evenwel begon Laming, hoofd van de *Dutch Section* van SOE, die geweigerd had, met van 't Sant in contact te treden, rond te vertellen dat deze laatste tijdens de eerste wereldoorlog persoonlijke diensten aan de Britse *Intelligence* bewezen had waarvoor hij met £ 25 000 beloond was. Sluijser, ambtenaar van de Regeringsvoorlichtingsdienst, kreeg dat al begin september '40 van Laming te horen. 'Dat moet je tegen Gerbrandy zeggen', zei Sluijser.¹ Laming deed dat, Gerbrandy legde zijn mededeling als een roddelverhaal terzijde. Maar Laming hield niet op, van 't Sant zwart te maken. Dr. M. van Blankenstein, hoofdredacteur van *Vrij Nederland*, lichtte hij in en, op 1 juli '41, Dijkhoorn die, zo meende deze, drie weken tevoren door kwalijke intriges van van 't Sant de laan uitgestuurd was.² Hoe Lamings verhaal toen opnieuw tot Gerbrandy doorgedrongen is, weten wij niet precies, in elk geval achtte de minister-president zich verplicht, zich tot Menzies te wenden, aan wie hij voorlegde wat Laming rondvertelde. 'Generaal Menzies', zo noteerde Lovink later op gezag van Gerbrandy, 'reageerde hierop sterk afwijzend en deelde mee dat de heer van 't Sant geheel vrijuit ging en Laming zich schuldig maakte aan achterklap.'³

Eind '41 verdween Laming naar het Midden-Oosten, in 'de overtuiging', aldus de Enquêtecommissie, dat van 't Sant 'het zijne tot zijn ontslag als hoofd van de *Dutch Section* van SOE (had) bijgedragen.'⁴ Dat laatste achten wij, gezien de vijandige verhalen die Laming had verspreid, aannemelijk. Inmiddels was ook van 't Sant als hoofd van de Centrale Inlichtingendienst afgetreden; hij zette evenwel, gelijk reeds vermeld, zijn samenwerking met *MI-6* voort. Met dat al was hij toen in het departementale apparaat niet meer dan raadadviseur bij Justitie, zulks zonder een eigen duidelijke taak. De koningin zette door dat hij in april '42 benoemd werd tot hoofd van de

¹ M. Sluijser, 14 dec. 1956. ² Voor de Enquêtecommissie zei Dijkhoorn in '48 dat hij op 1 juli '41 met 'een Engelsman van de *Secret Service*' gesproken had (*Enq.*, dl. IV c, p. 190) – hij had evenwel gesproken met Laming van de *Special Operations Executive*, die niets met de *Secret Service* te maken had. Omstreeks diezelfde tijd zei Laming tegen een van Dijkhoorns vroegere adjudanten dat van 't Sant een liaison onderhield met de gezelschapsdame van de koningin, mevrouw Verbrugge – een relaas dat slechts aantoonde dat Laming zich graag openstelde voor elk roddelverhaal dat hem met betrekking tot van 't Sant bereikte. ³ Lovinks aantekening d.d. 13 september 1942, een bijlage bij Warners' rapport inzake van 't Sant (exemplaar in archief kab. der koningin), vermeldt dat het gesprek tussen Gerbrandy en Menzies in januari '42 plaatsgevonden had – wij achten het waarschijnlijk dat Gerbrandy zich in de datering vergist heeft en dat hij eerder met Menzies gesproken heeft. ⁴ *Enq.*, dl. IV a, p. 63.